MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tat-8 ta' Ottubru, 2010

Citazzjoni Numru. 355/2005

A B

-vs-

C D

Il-Qorti;

Rat iċ-ċitazzjoni ppreżentata fil-31 ta’ Ottubru 2005 li permezz tiegħu l-attur espona bir-rispett:

Illi l-kontendenti żżewġu nhar il-5 ta’ Mejju[1] 2001 fil-knisja ta’ Santa Marija taż-żellieqa tal-Għargħur, kif jidher mill-anness ċertifikat mmarkat bħala Dok. NCDB;

Illi l-kunsens tal-kontendenti kien vizzjat b’difett serju ta’ diskrezzjoni tal-ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-

[1] B’digriet tat-8 ta’ Frar 2011 il-kelma ‘Mejju’ ġiet korretta u sostitwita bil-kelma ‘Marzu’.

drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha, jew b'anomalija psikoloġika serja li tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ bi ksur tal-Artikolu 19(1)(d) tal-Kap. 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

Illi l-kunsens tal-partijiet jew wieħed minnhom, inkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu jew ta' xi wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa bi ksur tal-Artikolu 19 (1)(f) tal-Kapitolu 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

Illi l-kunsens tal-partijiet jew wieħed minnhom, inkiseb meta waħda mill-partijiet rabtet il-kunsens tagħha ma' kundizzjoni li tirreferi għal futur bi ksur tal-Artikolu 19 (1)(g) tal-Kapitolu 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

Illi waħda mill-partijiet irrifjutat tikkonsma ż-żwieġ bi ksur tal-Artikolu 19 A (1) tal-Kapitolu 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

Tgħid għalhekk il-konvenuta għaliex m'għandhiex din l-Onorabbli Qorti:

1. Tiddikjara null u bla effett għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi ż-żwieġ bejn il-kontendenti għar-raġunijiet suesposti, jew għal xi waħda jew aktar minn dawk ir-raġunijiet skond l-Artikolu 19 (1) (d), (f), (g) u 19 A (1) tal-Kap. 255 tal-Liġijiet ta' Malta.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenuta ingunta in subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat in-nota tal-eċċezzjonijiet tal-konvenuta, ppreżentata fit-13 ta' Marzu 2006, li permezz tagħha eċċepiet:

1. Hija m'hijiex ser tikkontesta t-talbiet attriċi kif dedotti, salv fejn indikat fl-affidavit tagħha illi ser jiġi ppreżentat wara li l-attur iressaq il-provi tiegħu, *stante* illi ż-żwieġ tagħha kien vizzjat b'diversi vizzji tal-kunsens, u dan peress illi f'dan l-istadju hija ma tafx dwar il-fatti illi ser jissostanzjaw it-talbiet attriċi;

2. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri jekk ikun il-każ.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavits tal-partijiet u semgħethom in kontro-eżami;

Rat il-verbal tas-seduta tat-2 ta' Lulju 2010 illi permezz tiegħu il-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attur qed jitlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fil-2001 bażi tal-artikolu 19 (1) (d), (f) u (g) tal-Kap 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenuta taqbel illi ż-żwieġ għandu jkun dikjarat null iżda għal raġunijiet imputabbli lill-attur; iżda kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin: *"F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabbilta' ta' xi kolliżjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubju."* (**"Anna Tonna vs Alexander Tonna"** deċiża mill-Qorti tal-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

Illi l-artikoli ċitati mill-attur jirrigwardaw:

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta’ xi parti jkun inkiseb b’esklużjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ.

19 (1) (g) – li l-kunsens kien marbut ma’ kundizzjoni illi tirreferi għall-futur.

Illi kif qalet il-Qorti tal-Appell fil-kawża **“Joseph Zammit vs Bernardette Zammit”** (deċiża fis-27 ta’ Jannar, 2006):

“Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fundamentali fil-liġi ċivili u ċjoe’ li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta’ kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti tal-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u ċjoe’ li ż-żwieg huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b’anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta’ min jenfasiżża hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux sempliċement diffiċli li wieħed jaqdi l-obbligazzjonijet essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ.

Rigward id-dispożizzjoni kontenuta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi ppruvat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta’ l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskludiet iż-żwieġ innifsu jew eskludiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b’att pożittiv tal-volonta’ ta’ dik il-parti. Huwa evidenti li din id-dispożizzjoni tirravviża sitwazzjoni ta’ simulazzjoni u għandu jiġi enfasiżżat li nullita’ ta’ żwieġ bażata fuq il-kawżali ta’ simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita’ ta’ żwieġ minħabba nuqqas ta’ esklużjoni ta’ ġudizzju. L-inkompatibbilta’ bejn dawn iż-żewġ kawżali

toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċita' li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti filwaqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċita' intelletwali, proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali. "

Illi fil-kawża **"Nicholas Agius vs Rita Agius"** (deċiża fil-25 ta' Mejju, 1995) intqal illi: *"B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita'; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew a dirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ."* F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi **"Angela Spiteri vs Joseph Spiteri"** (4 ta' Novembru, 1994), **"Robert Attard vs Josephine Attard"** (18 ta' Ottubru, 1995) u **"Janet Portelli vs Victor Portelli"** (14 ta' Awissu, 1995).

Illi fil-kawża fl-ismijiet **"Mario Mizzi vs Maris Mizzi"** (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti tal-Appell ukoll qalet li: *"Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju jrid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomalija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi nterni li jkunu neħħew il-liberta' ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali."*

Illi huwa ċar għall-Qorti li l-partijiet kellhom problemi personali ta' ċertu portata meta ltaqgħu ta' eta' żgħira speċjalment l-attur li kien jgħix ma' missieru wara s-separazzjoni tal-ġenituri tiegħu li kienet trawmatika għalih ukoll. Beda jixrob wara li spiċċa mkeċċi minn missieru u għalhekk iż-żwieġ għalih kien ta' rifuġju. Jidher li anke kien ġie aggredit serjament minn missieru u dan kien wassal lil ommu biex litteralment taħrab mid-dar. Kollox ma' kollox il-Qorti wara li semgħet il-partijiet tħoss illi l-konvenuta għandha raġun tgħid li ż-żwieġ għandu jiġi

annullat għal raġunijiet imputabbli lill-attur *ai termini* tas-sub-inċiż (d) fuq imsemmi.

Għalhekk il-Qorti tiddeċiedi din il-kawża billi tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ ċelebrat bejn il-partjiet fil-5 ta' Mejju[2] 2001;

Spejjeż ikunu bla taxxa bejn il-kontendenti.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-------------------------------TMIEM-------------------------------

[2] B'digriet tat-8 ta' Frar 2011 il-kelma 'Mejju' ġiet korretta u sostitwita bil-kelma 'Marzu'.